

EXPOSITIONIS QVARVNDAM PROPOSITIONVM

G dum dñi testimoniū dicentis in Euāgeliō de gentiā
Ioan.10. bus, Habeo alias oves q̄ non sunt de hoc ouili, quas
 oportet me adducere, & erit vñus grex & vñus pa-
66 stor. Qd autē ait, Bona voluntas cordis mei &
Rom.10. deprecation fit pro illis in salutem. Hinc iam incipit
 de spe Iudæorū loquuntur, nē etiā gentes superbire au-
 deat aduersus Iudeos. Sicut enī Iudæorū superbia
 refellēta erat tanq̄ ex operib⁹ gloriatiū, sic & geti-
 bus occurrentiū, ne tanq̄ Iudeis prelati superbiant.
67 Qd autē dicit, Prope est verbiū in ore tuo, & i cor-
 de tuo: hoc est, verbū fidei à dñi p̄dicam: Quia si co-
 sitatearis i ore tuo qd dñs est Iesu, & crediderit i cor-
 de tuo quia dñs illū fuit uita mortuis, fali⁹ eris:
 Corde enī credē ad iustitiā, oris autē cōfessio fit ad
 salutē. Totus hic loc⁹ ad illud refertur, qd superius
 dixit, Verbiū enī consummās & breuiās faciet dñs
 sup terrā. Remotis enī innumerabilib⁹ & multipli-
 cibus sacramētis, quib⁹ Iudaicus populus premeba-
 tur, per misericordiā dei factū est vt breuitate con-
68 fessionis fidei ad salutē peruenirem⁹. Qd autē
 dicit, Secūdū tēlmoniū fidei Moysi, ego ad emula-
 tionē vos adducā in nō gente, in gente insipientē
 liritabo vos: dicendo, gente insipientē, exposuit qd
 dixerit, in nō gente: q̄ si q̄ nec ḡs dīcēda sit que insi-
 piens est. De cuius tñ fidei iritandū dicit populus Iu-
 daicū, quia illi apprehēderit qd iſtū respuerit. Vel
 certe in nō gente, in gente insipientē: l quia cū esset
 gens insipientē omnis gens idola colens, tamen ḡe-
 titatem credendo deponunt. Vnde etiā illud est,
Roma.2. Si igitur præputiū iustitiae legis custodiāt, nōne
 præputiū eius in circuncisione deputabatur? Ut
 fit hic sensus, Ego in aemulationē vos adducā in
 eam gentem, q̄ non gens facta est, deponēdo ḡe-
 titatem per fidem Christi, cum fuisse gens in-
69 piens colendo idola. Qod autem ait, Nūquid
Roma.11 repulit deus plebem suam? A b̄st: Nam & ego I-
 sūchilta sum ex semine Abraham de tribu Beniamin: A
 hoc refertur quod superius dixit, Non potest
Roma.9. autem excidere verbum dei: Non enim omnes qui
 sunt ex Israēl, hi sunt Israēlite, neq; qui sunt semen
 Abraham, omnes filii: sed in Isaac vocabitur tibi se-
 men, vt de ipso scilicet populo Iudeorum illi depu-
 tentur in semen, qui dominū cōsidererunt. De hoc
70 item dicit superius, Reliquā salu⁹ fient. Qod
 autē dicit, Ergo nūquid deliquerunt vt caderent?
 A b̄st: Sed illorum delicto salu⁹ gentibus est. Non
 ideo dicit, qui non ceciderunt, sed quia casus ipsorum
 non sunt inani, quoniam ad salutem gentium
 profecit. Non ergo ita deliquerunt vt caderent: id
 est, vt tantummodo caderent, quasi ad pœnam sūt
 solum, sed ut hoc ipsum quod ceciderunt, prodesse
 gentibus ad salutem. Deinde incipit ex hoc loco Iu-
 dæorum populum commendare, etiam de ipso ca-
 su infidelitatis, vt nō superbiant gentes, qui etiā
 casus Iudeorum tam preciosus extitit pro salute
 gentium: sed magis debent cauere gentes ne dum
71 superbunt similiētē cadant. Qod autem di-
Roma.12 xit, Si esurierit inimicus tuus, cibā illum si sitit, po-
 tum da illi: hoc enim faciens, carbones ignis conge-
 res sup caput eius: Multis videri potest repugnare
 illi sententiā, qua dominus p̄cepit, vt diligamus
 inimicos nostros & oremus pro iis qui nos perse-
 quuntur: vel hinc etiā quam idem Apostolus su-
 perius dixit, Benedicite perseguentes vos, benedi-
 cite & nolite maledicere: Et iterum, Nulli malum
 pro malo reddentes. Quomodo enim quisq; diligit
 eum cui propterea cibū & potum dat, vt carbones
 ignis congerat super caput eius, si carbones ignis
 hoc loco aliquem grauem pœnā significant? Qua-
 propter intelligendū est ad hoc dictum esse, vt eum
 qui nos leserit prouocemus ad pœnitentiā facti sui,
 cum ei nos bene facimus. Iti enim carbones ignis

ad exusionem, id est, cōtribulationem spiritus va- K
 lent, qui est quasi caput anime, in qua exurit om-
 nīs malitia, cum homo in melius per pœnitentiam tal. vasta
 commutatur: vt sunt illi carbones, de quib⁹ dicitur toribus.
 in Psalmis, Quid detur tibi, & quid apponatur tibi Psal.119.
 ad lingram dolosam? Sagittas potētis acutæ cum
 carbonibus defolatoris. Quod ait ait, Omnis 72
 anima potestatibus sublimioribus subditā sit: Nō Roma.12
 est enī potestat nisi à deo: Re cōfīsime admonet ne
 quis ex eo quod à domino suo in libertatem vocat⁹
 est, factus Christianus, extollatur in superbiam, &
 non arbitretur in huīs vitā itinere seruādum esse
 ordinem suū, vt potestatibus sublimioribus quib⁹
 pro tempore rerum temporalium gubernat⁹ tra-
 dita est, existimet non se esse subdendum: Cu enim
 constemus ex anima & corpore, quandiu in hac vi-
 ta temporali sumus, etiam rebus temporalibus ad
 subdiū degendā huius vitā vt amur, oportet nos
 ex ea parte quā ad hanc vitā pertinet subditos
 esse potestatib⁹, id est, hominib⁹ res humanas cum
 aliquo honore administrantibus. Ex illa vero par-
 te qua credimus deo & in regnū eius vocamur, non
 nos oportet esse subditi cuj⁹ hoī, id ipsum i nobis
 euertere cupiēti quod deus ad vitam æternā dona-
 re dignatus est. Si quis ergo putat quoniam Christi
 stianus est, non sibi esse vēctigal reddendū, aut tri-
 butū, aut nō esse exhibendū honorem debitum eis
 qui hec curāt potestatib⁹, in magno errore verfa.
 Itē si quis putat se esse subdēdu vt etiā in suā fidē
 habere potestatē arbitretur eū qui tēporalibus ad-
 ministrandis aliqua sublimitate precellit: in mai-
 rem errorem labitur. Sed modis iste seruādus est
 quem dominus ipse p̄scr̄bit, vt reddamus Cæ-
 sarī quā Cæsarī sunt, & deo quā deī sunt. Quāq; enim
 ad illud regnum vocem vbi nulla erit pote-
 stas huiusmodi, in hoc tamen itinere dum agimus,
 donec perueniamus ad illud secūdū vbi sit euacua-
 tio omnis principatus & potestatis, conditionē no-
 stram pro ipso rerum humanarum ordine tolere-
 mus, nihil simulare facientes, & in eisipso non tam
 hominibus quā deo qui hæc iubet obtemperan-
 tes. Qod autem ait, Vis non timere potesta- 73
 tem bonum fac & habebis laudē ex ea: Potest mo-
 uere aliquos cum cogitauerint ab istis potestatib⁹
 per se paflos fuisse: Christiani ergo nō
 faciebant bonum, qui non solum non sunt laudati
 ab istis potestatibus, sed & pœni affecti & necati M
 sunt. Consideranda ergo sunt verba Apostoli. Nō
 enim ait, Bonū fac & laudabit te potestas: sed ait,
 Bonū fac & habebis laudē ex illa: siue enim pro-
 bat factū tuum bonum, siue persequatur, laudem
 habebis ex illa: vel cum eam in obsequium dei lu-
 cratus fueris, vel cum eius persecutione coronam
 merueris. Hoc etiā in consequentibus intelligi-
 tur, cum dicit, Dei enim minister est, tibi in bonū,
 etiam si fibi in malū. Qod autem ait, Ideoq; 74
 necessitatē subditi estote: Ad hoc valet vt intelli-
 gamus, quia necessitatē est propter hanc vitam subdi-
 tot nos esse oportere, non resistentes si quid illi au-
 ferre voluerint in quo sibi potestas data est de tem-
 poralibus rebus: Quā quoniam transeunt, ideo &
 ista subiectio non in bonis quāsi permānit, sed in
 necessariis huius temporis constituenda est. Tamen
 quoniam dixit, Necessitatē subditi estote: ne quis
 non integrō animo & pura dilectione subditus fie-
 ret huiusmodi potestatibus, addidit dicens, Nō so-
 lum propter iram, sed etiā propter conscientiam:
 id est, non solum ad iram euadendam, quod potest
 etiam simulare fieri, sed vt in tua conscientia certus
 sis, illius dilectione te facere cui subdit⁹ fueris ius
 sudomini tui, qui omnes vult saluos fieri, & in agnisi-
 tationē veritatis venire. Et hoc enim cū diceret Apo-
 stolus